

EXPUNERE DE MOTIVE

1. *Riscul valutar* este o consecință imediată a creditului în valută, care transformă relativ facil acest act juridic creator de datorie într-un produs financiar sau serviciu riscant (periculos). Deși pare a fi natural¹, adică presupus de însăși formula contractuală aleasă de consumator (care îi permite acestuia să se împrumute mai ieftin, adică la dobanzi și cu costuri mai mici decât cele practicate la creditele în euro sau în moneda națională, în schimbul unei alegeri conștiente a riscului de variație a cursului), în realitate, riscul valutar înseamnă un pericol real pentru consumatorul obișnuit întrucât, dincolo de oscilațiile relativ normale ale cursului valutar, există întotdeauna un risc supra-adăugat² de hiper-valorizare a monedei de plată. Acest pericol este inherent perioadelor de criză sau de turbulențe ale pieței, când cei ce dețin lichidități se „refugiază” în depozite în moneda respectivă, pentru a se apăra de riscul de erodare a valorii reale a lichidităților (*safe haven*), ceea ce îi conferă un grad foarte ridicat de *imprevizibilitate*. De aceea, pentru a evita riscul de pierdere, cauzată atât consumatorului, cât și creditorului financiar, acesta din urmă are obligația de avertizare și de consiliere a consumatorului asupra riscului valutar.

Departă de a fi o sarcină excesivă impusă creditorului, această obligație este o modalitate de auto-protecție a creditorului față de supra-îndatorarea sau insolvabilitatea debitorului, care poate interveni oricând în urmarea unei hiper-valorizări a monedei de plată. Atunci când creditul de retail în moneda străină se caracterizează prin suportarea variației cursului de schimb valutar exclusiv de către împrumutat, acesta având reprezentarea unui curs de schimb foarte stabil la momentul acordării creditului (în realitate acest curs fiind stabil doar din perspectiva creditorului, pentru debitor operând, în perioade de criză, o hiper-valorizare), riscul de supra-îndatorare și ruină a debitorului au grave repercursiuni *asupra creditorului*, care nu își va mai putea realiza creanța integral și, eventual, va fi nevoit să vândă restul creanței rămasă neacoperită după vânzarea imobilului ipotecat, către colectori de creanțe, la prețuri derizorii. Împrumutatul beneficiază, aparent, de o dobândă micșorată pe durata primilor ani de rambursare a creditului în valută, în contrapartida unui risc reportat asupra anuităților sau a ratelor ulterioare (viitoare) dar, în primul rând, costurile acestui credit sunt egale sau chiar mai mari decât produse similare în moneda națională și, în al doilea rând, hiper-valorizarea monedei de plată, în legătura cu care debitorul nu a fost avertizat, majorează la cote insuportabile volumul de plăți lunare în moneda națională, ceea ce determină treptat, dar sigur, ruina debitorului. Multiplicat cu numere ce reprezintă rata de neperformanță a portofoliului de credite ale creditorului financiar, acest risc individual de neplată devine un risc major de insolvabilitate sau chiar de colaps al creditorului financiar însuși.

Prin lege urmează a se stabili, ca modalitate de protecție a consumatorului contra riscului de hiper-valorizare a monedei de plată, regula imperativă conform căreia obligația de plată a datoriei generate de actul juridic al creditării în valută este stabilizată la cursul de schimb din data perfectării contractului, la care se poate adăuga o variație de maxim 20% față de acest curs. În urmarea avertizării asupra riscului de hiper-valorizare, obligație care incumbă creditorului

¹Conform hotărârii CJUE din speta Andriciuc (C – 186/16), dacă riscul valutar asumat de consumator este o contra-prestație pentru un cost mai redus al creditului, clauza de risc valutar face parte din obiectul principal al contractului și, deci, nu poate fi supusă analizei caracterului abuziv, cu condiția ca aceasta clauza de asumare a riscului valutar să fie exprimată într-un limbaj clar și (usor) inteligibil.

²Acest risc supra-adăugat al hiper-valorizării a fost explicitat de Curtea Constituțională, prin decizia CCR nr.623/2016.

financiar, consumatorul va putea cere conversia în moneda națională sau într-o monedă străină, cu condiția ca, în acest caz, consumatorul să fie acoperit natural contra riscului valutar.

2. Pentru eliminarea unor posibile inechități și discriminări între consumatori, în funcție de momentul încheierii sau perfectării actului juridic creator al datoriei, *legea urmează a se aplica și contractelor aflate în curs de derulare* la data intrării sale în vigoare.

Prin Decizia nr.701/2017, Curtea Constituțională a României (CCR) a constatat că:

“52. [...] niciun text constituțional nu împiedică legiuitorul să intervină în executarea acestor contracte în vederea reechilibrării lor, cu respectarea condițiilor [...] referitoare la buna-credință și echitatea ce trebuie să guverneze această materie;

53. [...] măsura [...] este adecvată, necesară și [...] respectă un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele individuale; [...] această orientare legislativă a ținut seama de realitățile socioeconomice existente, aspect cu privire la care legiuitorul are o largă marjă de apreciere, precum și de particularitățile și specificul circumstanțelor referitoare la iminența începerii sau continuării procedurii de executare silită cu efecte iremediabile asupra consumatorului, respectiv la relația profesionist-consumator în care acesta din urmă se află într-o situație de inferioritate economică. [...]

54. [...] măsura [...] configurează un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele particulare, în sensul că pune în balanță, pe de o parte, protecția imediată și nemijlocită a consumatorilor, așadar, a unui largi sfere de persoane care, deși situate într-un raport de egalitate juridică, formală cu profesioniștii, totuși, sub aspectul puterii lor economice, apreciate în mod individual, se află într-o evidentă relație de inferioritate, și, pe de altă parte, interesul profesioniștilor de a-și vedea executate sumele de bani rezultate din contractele de credit. [...] nu este de admis ca o realitate juridică, formală, rezultată din contractul de credit să prevaleze asupra regulilor de echitate și bună-credință care guvernează materia contractelor civile”.

3. O economie de piață și o societate ghidată de valori supreme, cum sunt dreptatea, egalitatea de șanse și libertatea individuală, nu pot prolifera și nu se pot consolida în lipsa unui necesar echilibru al raporturilor juridice dintre creditori și consumatori

Inițiator

Senator Daniel Cătălin ZAMFIR

**LEGE privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele
de credit**

Nr. Crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
1.	Rotaru Iul	PSD	
2.	ROMANU ALEXE	PSD	
3.	MARCIU OLIVIU	PSD	
4.	MIREA SIMONA	PSD	
5.	DIMA CARMEN	P.S.D.	
6.	CHIRALITA IOANA	PSD	
7.	DAN CARMEN	PSD	
8.	CHIRALITA IOANA	PSD	
9.	ALINAR NICOLAE	PSD	
10.	MIHU STEFAN	PSD	
11.	ARCAN EMILIA	PSD	
12.	ROMANU OLIVIU	PSD	
13.	VASILE TOMA	PSD	
14.	BUTUNOI D	PSD	
15.	NATEI BOGDAN	PSD	
16.	NITA CLIE	PSD	
17.	IRIEA SCARLAT	PSD	
18.	FEDEROVICI DOINA	PSD	
19.	IOBACU VIRGHEL	PSD	
20.	ITAZILU LIVIU	PSD	
21.	SILISTRU ADINA	PSD	
22.	Breaz Daniel	PSD	
23.	Lupu Victor	PSD	
24.	GABRIEL CARMEN	PSD	
25.	LOACU FLORIN	PSD	

**LEGE privind protecția consumatorilor contra riscului valutar în contractele
de credit**

Nr. Crt.	Nume și prenume	Grup parlamentar	Semnătură
26.	Dumășcuțuș - Rodu	PSD	
27.	BODOL From	PSD	
28.	Carloțean Ștefan	PSD	
29.	TRUȘIN LUCIAN	PSD	
30.	LEHES IOAN	PSD	
31.	GAMETAY	PSD	
32.	CIRCIUMON FI	PSD	
33.	Dumășcuțuș	PSD	
34.	SBÎRNEA LILIANA	PSD	
35.	Ecelerius Andrei	PSD	
36.	Pop Liviu Marian	PSD	
37.	Pede Rodu Cornin	PSD	
38.	Orlovici	PSD	
39.	Pop George	PSD	
40.	PĂNESCU DENUTRAN	PSD	
41.	PĂTURCĂ ROXANA	PSD	
42.	SĂLĂR ȘTEFAN	PSD	
43.	Sepetaru Horae	PSD	
44.	MAHONIU DAN	PSD	
45.	Păloș Nicolae	PSD	
46.	CRETU GABRIELA	PSD	
47.	DEP CĂTĂLIN RAULIU	PSD	
48.			
49.			
50.			